

STANDARD OCUPAȚIONAL

Ocupația: Asistent personal al persoanei cu handicap grav

Domeniul: Sănătate, igienă, servicii sociale

Cod COR: 513304

2007

Inițiatorul proiectului de revizie:

Institutul Național pentru Prevenirea și Combaterea Excluziunii Sociale a Persoanelor cu Handicap

Coordonator de revizie: Prof.univ. dr. Virginia Crețu - Institutul Național pentru Prevenirea și Combaterea Excluziunii Sociale a Persoanelor cu Handicap

Membrii echipei de revizie:

Adrian Plop, cercetător științific, Institutul Național pentru Prevenirea și Combaterea Excluziunii Sociale a Persoanelor cu Handicap

Daniela Stana, medic, Comisia superioară de expertiză medicală a persoanelor cu handicap pentru adulți din structura Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap

Georgeta Jurcan, președinte, Centru de resurse și formare în profesii sociale Pro Vocație

Anca Mănoiu, director, Centru de resurse și formare în profesii sociale Pro Vocație

Referenți de specialitate:

Standardul a fost validat de specialiști desemnați de *Comitetul sectorial Sănătate, igienă, servicii sociale*:

Monica Stanciu, Șef Serviciul “Metodologie, Standardizare și Acreditare”, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap

Cătălin Bucinschi, director, Institutul Național pentru Prevenirea și Combaterea Excluziunii Sociale a Persoanelor cu Handicap

Rodica Căciula, Asociația Equilibre

Elena Petruța Lungu, profesor, Școala Specială nr.10, București

Elza Șeclăman, Asociația Equilibre

Mariana Volintiru, profesor, inspector școlar, Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Doina Lecca, președinte – Sindicatul Învățământului preuniversitar, sector 1, București

Matiana Lidia Ene, prof. gradul I, Sindicatul Învățământului preuniversitar, sector 1, București

Petruța Elena Lungu, profesor gradul I psihodiagnoză, Sindicatul Învățământului preuniversitar, sector 1, București

Floare Manolescu, director Școala specială nr. 10 București, Sindicatul Învățământului preuniversitar, sector 1, București

Aurora Butoi, profesor gradul I, director Școala specială nr. 11, sector 6, București

Nina Cugler, expert și formator național pentru drepturile copilului, președinte executiv, reprezentant al „Asociația și programe pentru dezvoltare durabilă - Agenda 21”

Dr. **Isabela Hurjui**, Direcția de asistență socială și protecția drepturilor copilului, sector 2 București

Dr. **Dănuț Ioan Fleacă**, director general, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului – sector 1, București

DESCRIEREA OCUPAȚIEI

Înscrierea în legislația noastră a ocupației de asistent personal face parte dintre măsurile de protecție specială care sprijină asigurarea calității vieții și accesul persoanei cu handicap, cu șanse egale la viața socială potrivit vârstei, sexului, factorilor materiali, sociali și culturali proprii.

Potrivit legislației asistentul personal al persoanei cu handicap, este persoana care supraveghează, acordă asistență și îngrijire copilului sau adultului cu handicap grav și asigură, în același timp, condiții pentru implicarea persoanei cu handicap în activitate, în situații de viață reale, pentru participare la viața comunității și exercitarea tuturor drepturilor cetățenești. Asistentul personal are în raport cu persoana cu handicap căreia îi acordă supraveghere asistenta și îngrijire următoarele obligații:

- a) să participe, odată la doi ani la instruirea organizată de angajator;
- b) să semneze un angajament, ca act adițional la contractul individual de muncă prin care își asumă răspunderea de a realiza integral planul de recuperare pentru copilul cu handicap, respectiv planul individual de servicii al persoanei adulte cu handicap grav;
- c) să presteze pentru persoana cu handicap toate activitățile și serviciile prevăzute în contractul individual de muncă, în fișa postului și în planul de recuperare pentru copilul cu handicap grav, respectiv în programul individual de servicii al persoanei adulte cu handicap;
- d) să trateze cu respect, bună-credință și înțelegere persoana cu handicap grav și să nu abuzeze fizic, psihic sau moral de starea acesteia;
- e) să comunice direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în termen de 48 ore de la luarea la cunoștință, orice modificare survenită în starea fizică psihică sau socială a persoanei cu handicap grav și a oricăror situații de natură să modifice acordarea drepturilor prevăzute de lege;

Persoana cu handicap grav are dreptul la asistent personal, în baza evaluării sociopsihiho medicale. Planul individualizat de servicii este principalul document care orientează activitatea asistentului personal în ceea ce privește îngrijirile acordate, recuperarea, socializarea și integrarea școlară, socială și profesională a copilului/adultului cu handicap

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ

Categoriile de competențe	Nr. Crt.	Titlul unității
Fundamentale	1.	Planificarea in timp a activităților
	2.	Perfecționarea continuă
	3.	Lucrul în echipă multidisciplinara
Generale pe domeniul de activitate	4	Acordarea îngrijirilor primare
	5	Asigurarea alimentației și hrănirii beneficiarului
	6	Adaptarea mediului la nevoile beneficiarului
	7	Supravegherea stării de sănătate a beneficiarului
Specifice ocupației	8	Comunicarea dintre asistentul personal si persoana cu handicap
	9	Asistarea activității și participării persoanei cu handicap în familie și comunitate
	10	Asistarea integrării școlare și a educației permanente
	11	Asistarea integrării profesionale a persoanei cu handicap
	12	Supravegherea respectării drepturilor persoanei cu handicap

UNITATEA 1 PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

Descriere

Unitatea se referă la competența necesară asistentului personal de a realiza o planificare realistă și corectă a activităților cotidiene.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Stabilește activitățile specifice	1.1. Activitățile specifice sunt stabilite în colaborare cu managerul de caz, specialiștii echipei multidisciplinare, persoana cu handicap și familia acestuia, pe baza observării zilnice a beneficiarului 1.2. Obiectivele activităților specifice sunt astfel stabilite încât să asigure atât îngrijirea beneficiarului cât și activitatea, participarea și recuperarea acesteia. 1.3. Activitățile cuprinse în Planul Individualizat de Servicii sunt respectate cu strictețe
2. Ierarhizează activitățile ce urmează a fi derulate	2.1. Ierarhizarea se realizează cu atenție având în vedere reducerea dezavantajelor beneficiarului 2.2. Activitățile ce urmează a fi derulate sunt ierarhizate cu promptitudine, imediat după stabilirea nevoilor de sprijin ale beneficiarului. 2.3. Activitățile sunt ierarhizate în funcție de trebuințele și vârsta beneficiarului. 2.4. Ierarhizarea priorităților este flexibilă, modificându-se în situații de risc pentru beneficiar
3. Estimează perioada de timp necesară derulării activităților	3.1. Perioada de timp este estimată în funcție de capacitățile persoanei asistate și obiectivele activităților stabilite 3.2. Planificarea este realizată pe termen scurt, mediu și lung 3.3. Perioada de timp este estimată realist, pe baza unei analize atente a datelor ce compun situația de rezolvat; 3.4. Elaborează un program de activități flexibil, adaptabil noilor situații apărute în asistarea beneficiarului
4. Evaluarea și adaptarea programului activităților zilnice	4.1. Programul este evaluat și adaptat continuu, în funcție de progresele în recuperare și orice schimbări în situația beneficiarului. 4.2. Programul activităților zilnice este adaptat în funcție de situațiile nou apărute, importante pentru calitatea vieții beneficiarului.

Gama de variabile

Variatatea documentelor oficiale, care conțin recomandări pentru persoana cu handicap, luate în considerare în planificarea activităților:

- Strategia Națională pentru Protecția, Integrarea și Incluziunea Socială a Persoanelor cu Handicap, în perioada 2006-2013;
- Lege privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.
- Standarde minime de calitate pentru serviciile sociale la domiciliu pentru persoane adulte cu handicap;
- ș.a.

Diversitatea serviciilor de îngrijire și asistență la domiciliu:

- a) Îngrijire primară (ajutor pentru igiena corporală, îmbrăcare și dezbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare, ajutor pentru prepararea și livrarea hranei, efectuarea de cumpărături, activități de menaj, administrare și gestionare a bugetului propriu);

- b) Asistență în menținerea sănătății (supravegherea stării de sănătate și respectarea recomandărilor specialiștilor, sesizarea medicului de familie ori de câte ori apar modificări ale stării de sănătate, sprijin în administrarea tratamentelor medicale orale prescrise, educație pentru sănătate, sprijinirea accesului la asistența medicală generală și de specialitate și la asistența tehnică adecvată, la efectuarea controalelor ale stării de sănătate fizică și psihică, însoțirea la programele de educație sanitară);

Diversitatea serviciilor de recuperare medicală și reabilitare:

- a) Acțiuni și activități cotidiene de reabilitare/asigurare a autonomiei personale;
b) Servicii de recuperare/reabilitare (kinetoterapie, logopedie, fizioterapie, balneologie, artterapie, ergoterapie, recuperare prin învățare);

Diversitatea activităților care vizează integrarea / reintegrarea socială:

- a) Asistarea activității și participării beneficiarului în familie și comunitate; pregătire pentru viața independentă; asistarea și organizarea petrecerii timpului liber;
b) Asistarea integrării școlare și a educației permanente;
c) Asistarea integrării profesionale a persoanei cu handicap;
d) Activități care sprijină socializarea persoanei cu handicap (adaptarea mediului, facilitarea comunicării persoanei cu handicap cu ceilalți, informare, cunoașterea de către persoana cu handicap și utilizarea serviciilor comunității – poștă, transport, instituții/servicii medicale, de recuperare, culturale, sportive)

Diversitatea activităților care asigură informarea beneficiarului asupra drepturilor și obligațiilor lor în calitate de cetățeni, supravegherea respectării drepturilor persoanei cu handicap și asistarea persoanei cu handicap în obținerea/exercitarea drepturilor.

Domenii care asigură activitatea și participarea beneficiarului (conform Clasificării Internaționale a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, O.M.S, 2001):

- Comunicare;
- Mobilitate;
- Autoîngrijirea
- Învățarea și aplicarea cunoștințelor;
- Sarcini și solicitări generale
- Viața de familie
- Interacțiuni și relații interpersonale
- Arii majore de viață
- Comunitate, viață socială și civilă

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale la domiciliu pentru persoane adulte cu handicap
- Conținutul Planului Individualizat de Servicii și a capitolelor sale: Program individualizat de îngrijire; Program individualizat de socializare; Program individualizat de recuperare
- Management organizațional
- Management al timpului

Abilități:

- De comunicare verbală și non-verbală;
- De estimare a termenelor;
- De analiză și sinteză.

La evaluare se vor urmări:

- Realizarea planificării în concordanță cu Planul Individualizat de Servicii, nevoile de îngrijire, recuperare, activitate și participare ale beneficiarului;
- Capacitatea de a stabili o ierarhizare pertinentă a acțiunilor specifice;
- Capacitatea de a planifica activitățile în funcție de priorități;
- Existența unor planuri de activitate pe termen scurt, mediu și lung;

UNITATEA 2 PERFECTIONAREA CONTINUĂ

Descriere

Unitatea se referă la competența asistentului personal de a-și identifica nevoile de pregătire profesională și de a se perfecționa continuu.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Identificarea nevoilor de pregătire	1.1. Nivelul de pregătire este autoevaluat periodic. 1.2. Ariile profesionale în care are nevoie de îmbunătățiri sunt identificate cu obiectivitate. 1.3. Identificarea unor cursuri de formare care să răspundă nevoilor sale de pregătire profesională este solicitată angajatorului atunci când este necesar. 1.4. Programarea termenelor pentru pregătirea continuă se face în mod realist.
2. Formarea profesională	2.1 Formarea continuă se face în scopul eliminării punctelor slabe din cunoștințele de specialitate. 2.2. Participa , o data la 2 ani la instruirea organizata de angajator 2.3. Aplică cunoștințele dobândite în timpul instruirii pentru creșterea eficienței și calității serviciilor acordate beneficiarului 2.4. Formarea profesională se face cu responsabilitate, în scopul recunoașterii capacităților profesionale.
3. Studiu individual	3.1. Demersurile pentru îmbogățirea și completarea cunoștințelor sunt inițiate cu realism. 3.2. Elaborarea planului individual de studiu se realizează cu responsabilitate. 3.3. Documentarea permanentă privind noile tehnici de îngrijire și recuperare se face permanent.

Gama de variabile

Studiile asistentului personal;

Competențele dobândite anterior angajării;

Sursele de informare sunt: publicații de specialitate, materiale referitoare la recuperare, tehnici de îngrijire specifice, prospecte de produse noi de igienizare, medicamente, alimente, legislație, ș.a.

Modalități de evaluare:

- Autoanaliza activității;
- Analiza rezultatelor activității;
- Feed-back de la beneficiar, de la familia acesteia și de la grupul de referință;
- Discuții tematice cu alți asistenți personali.

Forme de pregătire:

- Formală;
- Informală;
- Vocațională;
- Stagii de formare;
- Schimburi de experiență
- Mese rotunde, simpozioane

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Metode, mijloace, condiții ale învățării eficiente;
- Modalități moderne de comunicare;
- Noțiuni psihopedagogice;
- Noțiuni metodice;
- Scale de autoevaluare;

Atitudini :

- Responsabilitate
- Perseverență
- Realism în aprecierea propriei activități
- Sesizarea greșelilor
- Dorința de perfecționare permanentă

La evaluare se urmăresc:

- Spiritul de observație analitic în autoaprecierea nivelului de pregătire profesională
- Perseverență în ceea ce privește formarea continuă
- Realism și exigență în evaluarea nevoilor de formare
- Capacitatea de adaptare a cunoștințelor la particularitățile contextului de viață al beneficiarului;
- Discernământ în alegerea formei de pregătire
- Spirit practic în implementarea cunoștințelor dobândite

UNITATEA 3 LUCRUL ÎN ECHIPA MULTIDISCIPLINARĂ

Descriere

Unitatea se referă la competența necesară asistentului personal de a lucra în echipă cu persoanele implicate în recuperarea și integrarea socială a beneficiarului.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Colaborează cu membrii echipei	<p>1.1. Colaborează cu managerul de caz, cu membrii echipei interdisciplinare de specialiști, cu familia persoanei cu handicap, în funcție de particularitățile beneficiarului, necesitatea integrării sale sociale, școlare / profesionale.</p> <p>1.2. Apelează la membrii echipei în funcție de experiențele lor anterioare în rezolvarea unor cazuri similare.</p> <p>1.3. Lucrează cu membrii echipei, cu persoana cu handicap și familia acestuia, în mod activ dând dovadă de obiectivitate și receptivitate, inclusiv la revizuirea periodică a Planului Individualizat de Servicii, la șase luni și oricând este necesar.</p>
2. Participă la stabilirea obiectivelor	<p>2.1. Obiectivele sunt stabilite împreună cu ceilalți membri ai echipei pe baza cunoașterii beneficiarului.</p> <p>2.2. Obiectivele sunt stabilite cu claritate, putând fi identificate rezultatele așteptate și termenele de realizare.</p> <p>2.3. Obiectivele sunt stabilite cu promptitudine, imediat după studierea amănunțită a situației beneficiarului.</p>
3. Facilitează schimburile de informații	<p>3.1. Informează echipa de specialiști despre orice modificare a stării psiho-fizice a beneficiarului.</p> <p>3.2. Schimburile de informații sunt facilitate prin menținerea unei legături permanente între membrii echipei.</p> <p>3.3. Schimburile de informații sunt facilitate prin transmiterea datelor într-un timp optim.</p> <p>3.4. Schimburile de informații sunt facilitate prin comunicarea lor într-o formă clară, accesibilă.</p>
4. Respectă recomandările specialiștilor	<p>4.1. Respectarea recomandărilor specialiștilor se realizează cu strictețe.</p> <p>4.2. Tehnicile și procedurile recomandate sunt aplicate cu abilitate.</p> <p>4.3. Recomandările specialiștilor sunt discutate în echipă, sub aspectul importanței ce le prezintă pentru sănătatea, recuperarea și calitatea vieții persoanei asistate.</p>

Gama de variabile

Echipa:

- Asistentul personal, beneficiarul, membrii familiei beneficiarului, managerul de caz (angajat al serviciului public de asistență socială);
- Membrii echipei multidisciplinare, formata din minimum trei specialiști :
  - Medic de familie
  - Asistent social;
  - Psiholog;
  - Kinetoterapeut
  - Logoped
  - Neuropsihiatru;
  - Educator; diriginte
  - Profesorul de sprijin;
  - Consilier psiho-pedagogic;

Asistent personal al persoanei cu handicap grav – 12 unități

- Medic pediatru;
- Asistent medical
- Psihopedagog

Schimbările de informații se pot realiza:

- Verbal;
- În scris.

Tipuri de recomandări:

- Recomandările înscrise în documentele eliberate oficial persoanei cu handicap, în Planul Personalizat de Servicii, în fiecare din cele trei capitole ale acestuia
- Recomandări specialiștilor:
  - Recomandările medicilor : medic de familie, neuropsihiatru, s.a
  - Recomandările psihologului;
  - Recomandările kinetoterapeutului;
  - Recomandările logopedului;
  - Recomandările cadrelor didactice/psihopedagogului ;
  - Recomandările ergoterapeutului;
  - Recomandările asistentului social;

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Tehnici de organizare a muncii în echipă;
- Informații necesare respectării fiecărei recomandări în parte;
- Obişnuințe de ascultare atentă și notare;
- deprinderi necesare pentru aplicarea recomandărilor;
- Importanța respectării recomandărilor specialiștilor;
- Noțiuni de asistență medicală
- Autonomia beneficiarului și reducerea dependenței
- Recuperare, compensare , educație

Abilități:

- De comunicare;
- De decizie operativă;
- Maleabilitate;
- De a lucra în echipă;
- De analiză, sinteză și abstractizare.
- Decodificarea corectă a recomandărilor; solicitarea feedback-ului;
- Exactitate în respectarea recomandărilor;
- Punctualitate ;
- Autoevaluare continuă (confruntarea recomandărilor cu propriile competențe);

La evaluare se vor urmări:

- Abilitatea de a coopera cu managerul de caz, cu persoana cu handicap și familia acestuia, cu echipa multidisciplinară.
- Capacitatea de a colabora cu potențialii specialiști a căror experiență anterioară concordă cu particularitățile cazului;
- Capacitatea de a relaționa cu membrii echipei în stabilirea de comun acord a metodelor și termenelor;
- Capacitatea de a stabili graficul întâlnirilor în funcție de particularitățile cazului și de programul specialiștilor;

UNITATEA 4 ACORDAREA ÎNGRIJIRILOR PRIMARE

Descriere

Unitatea se referă la competența necesară asistentului personal de a acorda anumite îngrijiri primare beneficiarului, în vederea satisfacerii trebuințelor sale fundamentale și asigurării calității vieții (igiena corpului și a părților corpului, igiena defecației și urinării, igiena menstruației; igiena camerei, a lenjeriei, a obiectelor proprii, a ustensilelor, asigurarea îmbrăcării/ dezbrăcării, transferului și mobilizării).

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Asistă beneficiarul în îngrijirile primare	1.1. Asistarea este realizată în funcție de capacitățile, performanțele și deprinderile beneficiarului. 1.2. Îngrijirile igienice se acorda conform programului și ori de câte ori este nevoie. 1.3. Îmbrăcarea/dezbrăcarea este realizată la timp cu îndemânare și grijă 1.4. Materialele igienico-sanitare utilizate în îngrijirea corporală sunt adaptate particularităților beneficiarului și procurate din timp. 1.5. Dezinfecția materialelor utilizate la igiena beneficiarului și îndepărtarea reziduurilor se realizează prompt, după utilizare.
2. Asigură condițiile igienice ale spațiului personalizat	3.1. Lenjeria este schimbată periodic/și de câte ori este necesar. 3.2. Pregătirea patului pentru somnul de noapte și de după amiază se realizează permanent, cu grijă. 3.3. Asigurarea/monitorizarea condițiilor igienico-sanitare din spațiul personalizat se realizează în permanență

Gama de variabile

Diversitatea serviciilor de îngrijire primară la domiciliu vizate:

- ajutor pentru igiena corporală, îmbrăcare și dezbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare

Activități specifice

- Spălarea gâtului și a urechilor;
- Spălarea părului;
- Spălarea mâinilor și îngrijirea unghiilor
- Spălarea picioarelor și îngrijirea unghiilor;
- Baie totală, baie parțială;
- Igiena urinării;
- Igiena defecației;
- Igiena menstruației;
- Igiena dentară;
- Ștergerea și uscarea părților corpului;
- Îmbrăcarea și dezbrăcarea;
- Prevenirea escarelor;
- Prevenirea infecțiilor;
- Efectuarea clismelor;
- Spălături vezicale;
- Schimbarea sondelor vezicale;
- Îngrijirea escarelor, a stomelor, fistulelor;
- Și altele.

Diversitatea dificultăților beneficiarului:

- De a intra și a ieși din cada de baie;
- De a face duș;
- De merge și de a se întoarce de la toaletă;
- De a utiliza instalațiile sanitare;
- Și altele.

Tipuri de afectări ale mișcării și mobilității: ale articulațiilor, ale stabilității articulațiilor, ale funcțiilor mușchilor, ale funcțiilor tonusului muscular, ale funcțiilor mișcării inclusiv controlul funcțiilor mișcărilor voluntare; modificări statice și dinamice

Afectări ale funcțiilor pielii: formări de cruste, escare, întârzierea cicatrizării, transpirație.

Tipuri de tulburări privind eliminarea prin aparatul renal (urină), aparatul digestiv (scaun), aparatul genital feminin (menstruație), aparatul respirator (spută):

- Persoane cu enurezis/incontinență urinară, incontinență de fecale, diaree, constipație;
- Persoană cu vărsături;
- Hipermenoree, menoragii, hidroree ș.a.;
- Expectorație în cazuri patologice;

Particularitățile beneficiarului:

- Persoană cu familie sau singură (în acest ultim caz asistentul personal se implică în igiena locuinței);
- De vârstă: copii, tineri, adulți, vârstnicii;
- De sex;
- Deprinderile igienico-sanitare;
- Persoana imobilizată la pat;
- Orientarea spațială și temporală, raportată la sine și la alte persoane.

Diversitatea materialelor necesare igienei beneficiarului:

- Ploscă, urinare;
- Tăvițe;
- Mănuși de protecție;
- Bare de susținere;
- Scaune special amenajate;
- Mușamale,
- Prosoape, absorbante, tampoane, scutece de unica folosință;
- Pudră, creme, alifii, săpun, șampon, dezinfectante cutanate
- Accesoriile patului cuprind: perne, rulouri suluri și altele.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe și deprinderi:

- Evaluarea competenței și performanței în aria specifică;
- Cunoștințe și deprinderi igienico-sanitare;
- Conținutul activităților implicate de toaleta intimă
- Noțiuni privind asigurarea/stimularea mobilității:
- Tehnica băii parțiale/totale;
- Tehnica schimbării lenjeriei;
- Tehnica îmbrăcării/dezbrăcării;
- Tehnica îngrijirii copilului; adultului; vârstnicului în funcție de tipul de handicap
- Tehnici de transfer și mobilizare

Atitudini, aptitudini:

- Îndemânare;
- Promptitudine;
- Empatie;
- Corectitudine
- Răbdare;
- Conștiinciozitate
- Respect față de celălalt;
- Rapiditatea și mobilitatea mișcărilor;
- Ținută curată și îngrijită.

La evaluare se vor urmări :

- Capacitatea de a evalua corect gradul de dependență/ competența și performanța în aria specifică
- Capacitatea de a realiza corect îngrijirile corporale
- Respectarea normelor igienico-sanitare.
- Capacitate de a stimula efortul propriu al beneficiarului si formarea autonomiei personale

UNITATEA 5 ASIGURAREA ALIMENTATIEI SI HRĂNIRII BENEFICIARULUI

Descriere

Unitatea se referă la competența necesară asistentului personal pentru a satisface trebuințele de apă și hrană ale beneficiarului, corespunzător vârstei, condiției de sănătate, recomandărilor medicale și capacității acestuia de a se hrăni singur.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Stabilește meniul	1.1. Meniul este stabilit în timp util cu respectarea strictă a prescripțiilor medicale 1.3. Felurile de mâncare sunt stabilite pe baza consultării beneficiarului, având în vedere preferințele acestuia, în limita permisă de vârstă și dietă.
2. Monitorizează respectarea meniului și calitatea hranei	2.1. Verificarea procurării alimentelor necesare și pregătirii la timp a mesei se face cu responsabilitate. 2.2. Stabilirea măsurii în care hrana corespunde meniului, prescripțiilor medicale și normelor igienico-sanitare, se realizează cu promptitudine și cu propunerea de măsuri concrete
3. Asistă/sprijină hrănirea beneficiarului	3.1. Sprijinul necesar hrănirii beneficiarului se acordă pe baza evaluării autonomiei personale în hrănire și a stării de sănătate a acestuia 3.2. Asistarea beneficiarului este realizată cu deosebită grijă pentru hidratarea acestuia și administrarea promptă a apei, la cerere. 3.3. Sprijinul necesar în timpul hrănirii, înainte și după masă se acordă cu operativitate.
4. Asigură confortul/starea de bine în timpul mesei	4.1. Masa este așezată ținând cont și de criteriile estetice 4.2. Beneficiarul servește masa împreună cu asistentul personal și/sau alți membrii ai familiei

Gama de variabile

Tipul de afectare/deficiență și diversitatea individuală a trebuințelor:

- Alimentația persoanei cu HIV/SIDA care are nevoie de supliment de hrană;
- Alimentația și reechilibrarea hidroelectrolitică;
- Alimentația persoanei care are nevoie de hrană, lichidă și/sau pasată;
- Alimentația și hidratarea persoanei cu febră;
- Alimentația persoanei cu paraliză spastică.
- Prezența/absența unor boli ale aparatului digestiv, alergiilor alimentare, diabetului, ș.a.
- Anorexie, disfagii, bulimie, polifagie, polidipsie.
- Hidratarea insuficientă.
- Obiceiuri alimentare, gusturi personale și deprinderi care țin de educație, obișnuințe, religie, cultură, venituri

Situația familială:

- Persoană care locuiește în familie;
- Persoană care locuiește singură (procurarea și prepararea hranei este asigurată de asistentul personal).

Particularitățile persoanei asistate:

- Persoane care au modificări ale tranzitului intestinal;
- Persoane cu dificultăți în utilizarea tacâmurilor;
- Persoane cu dificultăți de deplasare la masă;
- Persoane cu dificultăți de efectuare a cumpărăturilor;
- Persoane cu dificultăți de preparare a hranei;
- Persoanele cu handicap psihic.

Tipuri de regimuri:

- Hidric, semilichid, dietetic, hipocaloric, renal, hepatic, lactat, lacto-făinos, hidrozaharat,.

Tipuri de alimentare artificială:

- Gastrostomă, sondă gastrică sau intestinală, pe cale parenterală, prin clismă cu soluții izotonice, ș.a.
- Hrănirea persoanelor în comă;
- Hrănirea persoanelor cu tulburări de deglutiție;
- Reechilibrare hidro-electrolitică.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Nevoile de hrană și apă ale organismului uman;
- Stabilirea nevoilor de asistenta în alimentație;
- Dieta alimentara în funcție de patologie
- Tehnici de hrănire;
- Elemente de estetică;
- Prepararea alimentelor/ rețetelor alimentare
- Intervenția de urgență în timpul unor accidente produse în timpul hrănirii

Atitudini, aptitudini, deprinderi

- Răbdare;
- Grijă;
- Corectitudine, exactitate în aplicarea recomandărilor medicale;
- Îndemânare;
- Respectarea trebuințelor și obiceiurilor beneficiarului și a dietei;
- Deprinderi igienico-sanitare; ținută curată și îngrijită;
- Capacitate de negociere
- Deprinderi de aplicare a tehnicilor specifice de administrare a alimentelor și lichidelor

La evaluare se vor urmări :

- Măsura în care respectă criteriile de stabilire a meniului
- Luarea în considerare a particularităților beneficiarului în acordarea sprijinului în hrănire;
- Antrenarea beneficiarului și a familiei acestuia;
- Flexibilizarea intervenției în funcție de situația familială și gradul de dependență a beneficiarului;
- Monitorizarea preparării și a calității hranei
- Asigurarea confortului/stării de bine în timpul mesei

UNITATEA 6 ADAPTAREA MEDIULUI LA NEVOILE BENEFICIARULUI

Descriere

Unitatea se refera la competenta asistentului personal de a realiza adaptarea mediului și a spațiului personal la nevoile persoanei asistate

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Amenajează spațiul beneficiarului	1.1. Spațiul beneficiarului este amenajat în funcție de trebuințele și particularitățile beneficiarului. 1.2. Camera este aleasă așa încât să asigure condiții optime pentru persoana asistată., 1.3. Patul este orientat în poziția corespunzătoare care îl ferește de curent și oferă persoanei asistate perspectiva asupra întregii camere. 1.4. Amenajarea camerei facilitează îngrijirea și activitatea beneficiarului. 1.5. Amenajarea spațiului ține seama de asigurarea integrității fizice a persoanei asistate, prin îndepărtarea obiectelor care ar putea-o afecta.
2. Asigură un spațiu personalizat	2.1. Decorarea camerei se realizează după dorințele persoanei asistate. 2.2. Aranjamentul camerei se modifică la cererea persoanei asistate sau atunci când trebuințele de îngrijire și recuperare impun aceasta. 2.3 Documentele personale importante sunt păstrate în siguranță, în locuri permanent accesibile beneficiarului.

Gama de variabile

În amenajarea spațiului se va tine cont de:

- Gradul de autonomie/dependență al beneficiarului
- Înlăturarea neregularităților terenului;
- Trecerea de la un nivel la altul ;
- Tipuri de limitări ale mobilității (mobilitate limitată la împrejurimi, redusă la fotoliu, redusă la cameră, imobilizare la pat);
- Tipul protezării, prezența sau absența fotoliului rulant, a cadrului de deplasare, ș.a.

Condiții necesare camerei beneficiarului:

- să poată fi aerisită cu ușurință
- să aibă lumină naturală
- să fie accesibilizată pentru a permite deplasarea persoanei asistate la toaletă, baie, bucătărie și ieșirea din casă;

Obiecte cu risc asupra integrității fizice a persoanei dependente: flacoane cu substanțe chimice, combustibile sau toxice; -obiecte tăioase etc.

Variante pentru accesibilizarea locuinței:

- Bare de sprijin montate pe pereții locuinței și în camera de baie
- Covoare cu textură diferită care avertizează nevăzătorul cu privire la un obstacol, la prezența unei mobile, a aragazului
- Placa / grătar de lemn peste cadă pentru a ușura transferul beneficiarului din căruciorul rulant în baie
- Adaptarea scaunului WC cu ajutorul unui colac special pentru a putea fi folosit de copil

Asistent personal al persoanei cu handicap grav – 12 unități

- Bare de sprijin în jurul toaletei
- Prezența jucăriilor în camera copiilor

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Nevoile fundamentale ale persoanei și importanța spațiului/nișei de dezvoltare;
- Modalități de accesibilizare a spațiului;
- Prevenirea accidentelor;
- Adaptarea spațiului în funcție de deficiență-incapacitate- handicap;
- Elemente de estetică a mediului ambiant;

Atitudini, aptitudini

- Perseverență;
- Putere de convingere;
- Capacitate de a lua decizii independente
- Capacitate de amenajare a spațiului după norme estetice și funcționale;
- Capacitatea de a imagina și aplica soluții acceptabile/ieftine de accesibilizare a spațiului;
- Capacitate de finalizare a proiectului privind accesibilizarea

La evaluare se va urmări :

- Conștiințiozitatea cu care își organizează asistentul personal activitatea de amenajare a spațiului;
- Imaginația și adecvarea de care dă dovadă asistentul personal la amenajarea spațiului beneficiarului;
- Eficiența soluțiilor de reamenajare a spațiului propuse de asistentul personal

UNITATEA 7
SUPRAVEGHEREA STĂRII DE SANATATE A BENEFICIARULUI

Descriere

Unitatea se refera la competenta asistentului personal de a supraveghea, în permanență, starea de sănătate a persoanei asistate și de a semnală orice modificare apărută.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Identifică schimbările stării de sănătate	1.1. Observarea beneficiarului se realizează în permanență, având în vedere modificări ale fizionomiei, mimicii, palorii faciesului pentru a surprinde orice schimbări/tulburări în starea de sănătate. 1.2. Schimbările stării de sănătate a beneficiarului se anunță cu operativitate familiei și medicului.
2. Monitorizează funcțiile vitale	2.1. Măsurarea parametrilor, temperatura corpului, pulsul, tensiunea arterială, se efectuează după observarea unor schimbări în starea de sănătate precum și la cererea beneficiarului. 2.2. Interpretarea valorilor măsurate se face prin confruntarea cu valorile normale.
3. Aplică măsurile care se impun în cazul abaterii de la valorile normale a parametrilor măsurați	3.1. Anunță prompt familia, medicul și / sau salvarea în cazul unor abateri de la valorile normale a parametrilor stării de sănătate. 3.2. Acționează cu rapiditate în vederea transportării beneficiarului într-un spital de urgență, dacă starea acestuia este foarte gravă. 3.3. Administrarea medicamentelor se realizează cu respectarea strictă a prescripțiilor medicale
4. Asistență în menținerea sănătății	4.1. Desfășoară activități de educație pentru sănătate, atât în scopul asigurării unor cunoștințe minime și deprinderi igienice, raportat la situația concretă a beneficiarului cât și în vederea prevenirii/diminuării/eliminării unor comportamente nedorite, riscuri privind fumatul, drogurile, viața sexuală neprotejată. 4.2. Sprijinirea accesului beneficiarului la asistența medicală generală și de specialitate se realizează cu promptitudine, la termenele fixate de specialiști și medicul de familie 4.3. Sprijinirea accesului beneficiarului la asistența tehnică adecvată, ochelari, lucrări stomatologice, orteze, proteze, se realizează în timp util, în toate locațiile necesare, până la finalizarea sprijinului.

Gama de variabile

Diversitatea individuală a persoanelor cu handicap, având în vedere vârsta, nivelul de dependență, orientarea spațio-temporală, existența/inexistența unor maladii cronice.

Modificările care indică afectarea funcțiilor vitale:

- Modificări ale fizionomiei, mimicii, faciesului;
- Alimentația; refuzul alimentelor sau lichidelor;
- Modificări ale ritmului somn-veghe
- Modificări în comportament
- Dureri;
- Și altele

Diversitatea activităților de educați pentru sănătate

- Cunoștințe minime despre igienă
- Cunoștințe despre riscuri privind fumatul, drogurile,viata sexuala neprotejata/dezordonata:

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe și deprinderi

- Cunoașterea simptomelor de ordin somatic;
- Tehnici de utilizare a termometrului, tensiometrului, de luare a pulsului;
- Indicatori privind starea de dependență, mobilitate;
- Tehnici de îngrijire;
- Tehnici de prim ajutor;
- Administrarea medicamentelor;

Însușiri psihice, atitudini:

- Promptitudine;
- Spirit de observație;
- Corectitudine;
- Grija/precauție în evaluarea și interpretarea datelor;
- Respectarea regulilor în monitorizarea funcțiilor vitale;
- Rapiditate in luarea deciziilor;
- Atenție distributiva.

La evaluare se vor urmări:

- Capacitate de a face față unor situații neprevăzute;
- Capacitatea de a compara starea prezenta cu cea anterioara a beneficiarului;
- Capacitatea de a stabili ajutorul necesar și cine trebuie să-l ofere;
- Promptitudinea rapiditatea și hotărârea în solicitarea ajutorului pentru beneficiar;
- Urmărirea conștiincioasă si permanentă a funcțiilor vitale.

UNITATEA 8
COMUNICAREA DINTRE ASISTENTUL PERSONAL SI PERSOANA CU
HANDICAP

Descriere

Unitatea se referă la competența asistentului personal de a comunica cu persoana cu handicap, indiferent de gravitatea deficienței, gășind cele mai potrivite forme de comunicare și cel mai potrivit stil în vederea identificării prompte a nevoilor persoanei cu handicap, reducerii izolării acesteia și prevenirii depresiei.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Identifica capacitățile de comunicare a persoanei cu handicap	1.1. Identificarea capacităților de receptare și producere de mesaje verbale și nonverbale este realizată cu atenție, în contextul activității și comunicării zilnice; 1.2. Funcționalitatea comunicării este testată în diferite activități desfășurate cu beneficiarul; 1.3. Detectarea preferințelor privind stilul de comunicare se realizează pe baza observațiilor directe.
2. Stabilește modul de comunicare	2.1. Forma de comunicare dominantă și limbajele corespunzătoare sunt stabilite în funcție de deficiență; 2.2. Creează un cod de comunicare împreună cu persoana cu handicap; 2.3. Formulele de adresare reciprocă sunt stabilite de comun acord între persoana cu handicap și asistentul personal; 2.4. Stabilește cele mai potrivite gesturi spre a nu reaminti deficiența;
3. Realizează comunicarea	3.1. Comunicarea se realizează utilizând semnele verbale și nonverbale cunoscute și înțelese de persoana cu handicap; 3.2. Limbajul oral însoțește întotdeauna orice altă formă de comunicare; 3.3. Modul de adresare este politicos; 3.4. Comunicarea se realizează cu menținerea contactului vizual cu persoana cu handicap; 3.5. Comunicarea are loc pe un ton și cu o mimică care exprimă sentimente pozitive și de încurajare; 3.6. Comunicarea are loc la o distanță stabilită în funcție de deficiență și de preferințele persoanei cu handicap; 3.7. Vorbește direct cu persoana cu handicap și nu prin intermediul altor persoane; 3.8. Transmiterea regulilor și interdicțiilor este însoțită de explicații, pe un ton adecvat;
4. Utilizează feed-back-ul	4.1. Verifica înțelegerea mesajului transmis; 4.2. Utilizează feed-back-ul pentru ajustarea/adaptarea comunicării la particularitățile persoanei asistate; 4.3. Utilizarea feed-back-ului în vederea încurajării persoanei cu handicap și a membrilor de familie pentru fiecare progres înregistrat; 4.5. Feed-back-ul are loc continuu, după fiecare secvență a activității.

Gama de variabile

Varietatea deficiențelor și a tulburărilor de limbaj:

- Dislalie, rinolalie, disartrie;
- Autism;
- Afazie; persoana cu afazie în urma unui accident vascular cerebral;
- Tulburări pe fondul handicapurilor senzoriale și ale deficiențelor psihice.

Caracteristici particulare ale:

- Receptării de mesaje verbale;
- Receptării de mesaje nonverbale;
- Vorbirii;
- Producerea de mesaje nonverbale;
- Capacității de a iniția, menține și finaliza o conversație;
- Utilizării instrumentelor (telefon, computer) și tehnicilor de comunicare;
- Lipsa feed-back-ului;
- Incapacitatea de a transmite mesaje verbale;
- Incapacitatea de a transmite mesaje nonverbale;

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe

- Tipurile comunicării - comunicare verbală, paraverbală (prin tonul, ritmul, intensitatea vocii), nonverbală (prin mimică, gesturi, mișcări, prin semne olfactive sau cutanate, prin acțiuni, limbaj mimico-gesticular, dactileme);
- Specificul comunicării la diferite categorii de persoane cu handicap;
- Factorii care facilitează o comunicare eficientă;
- Evitarea conflictelor;
- Distanța intimă, personală și socială în comunicarea cu persoanele cu handicap (inclusiv nevăzători și persoane cu surdocecitate).

Aptitudini, atitudini

- Vorbire clară, fluentă, precisă;
- Utilizarea paralimbajelor și comunicării empatice;
- Realizarea și utilizarea pictogramelor;
- Răbdare, calm;
- Respect față de interlocutor;
- Bunăvoință, înțelegere.

La evaluare se vor urmări:

- Competențele și performanțele asistentului personal în comunicarea verbală;
- Competențele și performanțele asistentului personal în comunicarea nonverbală;
- Asigurarea și utilizarea feed-back-ului și adaptarea comunicării;
- Adaptarea comunicării în funcție de competențele și performanțele lingvistice ale persoanei cu handicap.

UNITATEA 9
ASISTAREA ACTIVITĂȚII ȘI PARTICIPĂRII PERSOANEI CU HANDICAP ÎN
FAMILIE ȘI COMUNITATE

Descriere

Unitatea se referă la competența asistentului personal de a antrena și sprijini persoana cu handicap pentru a desfășura activități zilnice în familie și comunitate. Activitatea presupune executarea unei sarcini sau acțiuni, iar participarea înseamnă implicarea în situații de viață, asemenea celorlalți membri ai comunității.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Asistă/sprijină activitățile la domiciliu	1.1. Sprijinul se acordă în funcție de capacitățile, performanțele și deprinderile deja formate ale persoanei cu handicap; 1.2. Asistarea persoanei cu handicap se realizează cu tact și răbdare, urmărindu-se finalizarea activității respective de către însăși persoana cu handicap; 1.3. Pregătirea materialelor, uneltelor, jocurilor, ustensilelor necesare și accesibilizarea spațiului de lucru se realizează împreună cu persoana cu handicap și familia acestuia; 1.4. Asistarea persoanei cu handicap se realizează continuu, cu prevenirea și eliminarea factorilor de risc în ceea ce privește accidentele; 1.5. Antrenarea mobilității persoanei cu handicap este realizată cu regularitate; 1.6. Activitățile de recuperare se desfășoară cu regularitate, prin metodele și tehnicile prescrise.
2. Formează deprinderile și obișnuințele persoanei cu handicap	2.1. Identificarea deprinderilor și obișnuințelor care vor fi formate se realizează în timp util, consultând persoana cu handicap și familia acestuia; 2.2. Prezentarea modelului/produsului final și a etapelor deprinderii este realizată cu răbdare, cu suport intuitiv; 2.3. Exersarea fiecărui element al deprinderii de către persoana cu handicap este supravegheată cu răbdare și cu asigurarea intervalului de timp necesar; 2.4. Feed-back-ul are loc continuu, după fiecare secvență a activității; 2.5. Realizarea feed-back-ului are în vedere atât rezultatul parțial/final cât și încurajarea persoanei cu handicap pentru fiecare progres înregistrat;
3. Asistă activitatea și participarea în comunitate	3.1. Asistarea activității și participării în comunitate se realizează cu respectarea activităților de integrare familială și comunitară prevăzute în Programul Individualizat de Socializare și a nevoilor individuale ale beneficiarului 3.2. Sprijinul necesar pentru deplasarea în comunitate este asigurat cu promptitudine; 3.3. Informațiile privind viața comunității sunt asigurate în timp util; 3.4. Deciziile persoanei cu handicap în ceea ce privește petrecerea timpului liber sunt respectate; 3.5. Procurarea biletelor pentru participarea la activitățile de loisir este asigurată din timp, în colaborare cu familia; 3.6. Procurarea echipamentului și mijloacelor necesare desfășurării unor antrenamente și activități este asigurată în timp util, împreună cu familia.

Gama de variabile

- a)** Varietatea activităților, deprinderilor și obișnuințelor persoanei cu handicap:
- Antrenarea mobilității (schimbarea și menținerea poziției corpului, schimbarea locului, ducerea, deplasarea și manipularea obiectelor, motricitatea fină a mâinii, folosirea mâinii și a brațului, mersul și deplasarea, deplasarea cu mijloace de transport);
  - Autoîngrijirea (formarea deprinderilor de spălat, șters, de îmbrăcare/dezbrăcare, încălțare/descălțare, de luare/servire a mesei și altele);
  - Autogospodărirea (prepararea de mâncăruri simple sau complexe, efectuarea unor treburi casnice, îngrijirea unor obiecte de uz casnic, întreținerea obiectelor personale, asigurarea ordinii și curățeniei în spațiul locuinței, udarea plantelor de apartament, îngrijirea unor animale, activități în jurul casei);
  - Jocul copilului (inclusiv activitatea de mânăuire a obiectelor);
  - Activități utile cu realizarea unui produs final (țesut, cusut, împletituri, modelaj, activități pe calculator, redactare și altele);
  - Activități educaționale;
  - Activități religioase;
  - Activități de timp liber: loto, table, șah, domino, lectură, TV, activități sportive, activități culturale, desen, muzică spectacole de teatru, cinema, excursii, ieșiri la iarbă verde, dans, pictură, sculptura, serbări câmpenești, concerte, expoziții;
  - Vizite la rude și prieteni.
- b)** Diversitatea individuală
- Tipul handicapului;
  - Vârsta persoanei cu handicap;
  - Preocupări culturale, obișnuințe/preferințe;
  - Predispoziții care pot fi cultivate;
  - Aptitudinile persoanei cu handicap;
- c)** Varietatea rolurilor persoanei cu handicap în activitățile de timp liber:
- Rol de spectator;
  - Rol de participant activ, sportiv, membru al unei formații muzicale, teatrale, al unui cor, excursionist,ș.a.;
  - Creator;
  - Persoană care se inițiază într-un sport, activitate culturală sau delectativă;
- d)** Varietatea funcțiilor activităților de timp liber și ale jocurilor copiilor:
- Distractiv delectativ;
  - Deconectare, relaxare;
  - Cultural-educative;
  - Reducere a izolării;
  - Recuperare, învățare;
  - Odihnă activă;
- e)** Diversitatea nevoilor de consiliere a persoanei cu handicap cu privire la relațiile interpersonale și viața de familie:
- În vederea întăririi integrării în familie, în grup (vecini, prieteni), în comunitate;
  - În vederea alegerii partenerului, vieții intime și întemeierii propriei familii;
  - În relațiile formale (cu persoane străine, cu persoane cu autoritate, colegi de serviciu);
  - Pentru respectarea regulilor și conveniențelor sociale.

- f) Varietatea sprijinului de care are nevoie persoana cu handicap:
- Procurarea jocurilor, materialelor, uneltelor și altelor;
  - Amenajarea locului activității;
  - Realizarea transportului;
  - Alegerea sportului recomandat pentru persoane cu un anumit handicap;
  - Adaptarea mijloacelor (mingi zgomotoase pentru nevăzători);
  - Adaptarea locurilor de joacă (marcarea obstacolelor cu benzi textile, ș.a.);
  - Pentru realizarea comunicării cu alte persoane și interrelaționare.
- g) Tipul de handicap și diversitatea nevoilor de sprijin ale beneficiarului:
- Senzorial;
  - Mintal;
  - Psihic;
  - Fizic;
  - Somatic;
  - Nevoi de sprijin în îngrijire, comunicare, deplasare, desfășurarea activităților obișnuite pentru persoanele de vârstă, sexul și comunitatea din care face parte beneficiarul, în integrarea școlară și profesională și respectarea drepturilor beneficiarului

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe

- Importanța activității ca mod de existență a omului. Activitățile umane fundamentale: comunicarea, învățarea, jocul, munca, creația;
- Scale utilizate în evaluarea măsurii în care persoana cu handicap poate desfășura anumite activități utile
- Deprinderi și obișnuințe. Etapele formării unei deprinderi;
- Nevoile de sprijin:
- Adaptarea uneltelor (gherghef, război de țesut) și a mediului activității în raport de deficiența.
- Selectarea și adaptarea jocului și jucăriilor.(de exemplu copilul nevăzător are nevoie de jocuri ritmice, muzicale, precum și de jocuri tactile sau cu antrenarea analizatorului olfactiv, de fixarea figurilor de șah
- Adaptarea spațiului de joc. (marcarea limitelor pentru copilul nevăzător).
- Cunoștințe privind educația în familie cu accent pe obiectivele specifice:
- dobândirea unor informații minimale (de exemplu: privind identitatea, familia, mediul înconjurător, ș.a.);
- dezvoltarea limbajului;
- orientare spațială și temporală;
- realizarea învățării perceptive (discriminarea și identificarea formelor, mărimilor, culorilor în mediul casnic);
- dezvoltarea capacității de explorare;
- învățarea semnelor de circulație și formarea deprinderilor privind circulația;
- educarea/antrenarea unor microoperații ale gândirii;însușirea raportului mulțime-număr-cifră; simple exerciții aritmetice;
- formarea unor deprinderi igienico-sanitare și de comportare civilizată;
- Funcțiile timpului liber;
- Predispoziții, aptitudini, talent;cultivarea lor la persoana cu handicap;
- Exemple de persoane care au reușit în artă, cultură, sport;

Însușiri fizice și psihice

- Bună dispoziție, sociabilitate;
- Capacitate de efort pentru a transporta și asista persoana cu handicap pe timpul activităților;
- Capacitate de negociere;
- Respect pentru tradițiile și obiceiurile spirituale.
- Capacitate de convingere și stimulare a persoanei cu handicap;
- Capacitatea organizatorică;
- Răbdare;
- Atenție distributivă;
- Capacitate de consiliere discretă;
- Respect pentru potențialul persoanei cu handicap (care trebuie stimulată pentru a începe și finaliza diferite activități);
- Respect pentru preferințele persoanei cu handicap în ceea ce privește alegerea unei activități de un anumit tip, din mai multe alternative, alegerea locului activității și stabilirea timpului de realizare;

Deprinderi

- Deprinderi implicate de jocurile, activitățile propuse persoanei cu handicap
- Capacitatea de a dirija formarea unei deprinderi și de a realiza educația în familie pe un conținut minimal

În evaluare se vor urmări:

- Capacitatea asistentului personal de a propune și organiza o varietate de activități necesare dezvoltării personalității, recuperării, integrării în comunitate, petrecerii timpului liber în acord cu particularitățile și preferințele persoanei cu handicap;
- Aptitudinile necesare formării deprinderilor persoanei cu handicap;
- Capacitatea de a asigura mobilitatea și deplasarea persoanei cu handicap;
- Capacitatea de a interrelaționa persoana cu handicap cu alți membri ai comunității;

UNITATEA 10
ASISTAREA INTEGRĂRII ȘCOLARE ȘI A EDUCAȚIEI PERMANENTE

Descriere

Unitatea se referă la activitatea desfășurată de asistentul personal pentru asigurarea educației persoanei cu handicap grav în cadrul sistemului național de învățământ și/sau a unor alternative educaționale.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Asistă înscrierea copilului cu handicap într-o alternativă educațională adecvată	1.1. Solicitarea evaluării copilului cu handicap în vederea integrării în sistemul de învățământ este realizată la momentul potrivit, conform prevederilor legii; 1.2. Informațiile privind competențele și performanțele copilului sunt prezentate cu claritate și profesionalism, specialiștilor implicați în evaluarea complexă; 1.3. Consiliază părinții în ceea ce privește respectarea recomandării de orientare școlară și profesională și înscrierea în școală.
2. Asistă școlarizarea, pregătirea școlară și educația permanentă	2.1. Deplasarea preșcolarului/ elevului/studentului, adultului la/de la instituția școlară se realizează cu punctualitate conform programului acesteia; 2.2. Amenajarea spațiului pentru efectuarea lecțiilor este realizată împreună cu familia, cu respectarea normelor igienice; 2.3. Participarea la supravegherea pregătirii temelor, la ședințele cu părinții și la alte activități școlare/de educație permanentă, inclusiv la lectii/training-uri, se realizează cu acordul părinților sau la cererea institutiei școlare.

Gama de variabile

Documente care conțin recomandări oficiale.

Alternativele educaționale:

- Școală obișnuită;
- Școlarizare la domiciliu;
- Integrare într-o clasă/grupă cu elevi cu handicap dintr-o școală obișnuită;
- Integrare individuală într-o clasă obișnuită;
- Școală specială;
- Centru de zi cu activități educaționale și/sau de pregătire profesională;
- Forme de educație permanentă.

Cicluri și tipuri de învățământ:

- Grădiniță;
- Învățământ primar;
- Învățământ gimnazial;
- Învățământ liceal;
- Școli profesionale și de ucenici;
- Învățământ superior;
- Cursuri de inițiere/recalificare/perfecționare și altele.

Diversitatea handicapului:

- Senzorial;
- Mintal;
- Fizic;
- Polihandicap;
- Autism;
- Surdo-cecitate.

Diversitatea problematicii copiilor care au nevoie de prezența asistentului personal în timpul activităților educative/preșcolare/școlare/de educație permanentă:

- Copii cu comportamente autoagresive și agresive
- Copii cu autism
- Copii cu probleme de igiena eliminărilor
- Copii în perioada de acomodare în instituția școlară
- Copii/adulți care solicită prezența asistentului personal
- Alții

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Legislative;
- Sistemul de orientare școlară și profesională; instituții și adrese;
- Importanța educației timpurii pentru recuperarea și integrarea socială a copilului cu handicap;
- Cerințe educative speciale; adaptarea curriculum-ului; adaptarea metodelor și mijloacelor de învățământ;

Însușiri psihice, atitudini:

- Perseverență;
- Orientare spre viitor;
- Capacități de comunicare și convingere;
- Devotament față de interesul superior al copilului.

La evaluare se vor urmări:

- Respectarea legislației;
- Respectarea recomandărilor din documentele oficiale eliberate copilului/adultului cu handicap;
- Înscrierea la timp și menținerea în instituțiile de învățământ;
- Asigurarea spațiului personalizat și a condițiilor pentru pregătirea lecțiilor;
- Însotirea cu responsabilitate și devotament.

UNITATEA 11**ASISTAREA INTEGRĂRII PROFESIONALE A PERSOANEI CU HANDICAP****Descriere**

Unitatea se referă la activitatea desfășurată de asistentul personal pentru găsirea unui loc de muncă persoanei cu handicap, pregătirea acesteia pentru obținerea postului și păstrarea locului de muncă.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Asistă căutarea unui loc de muncă	<p>1.1. Consilierea persoanei cu handicap privind importanța unei activități profesionale remunerată este realizată documentat și cu putere de convingere;</p> <p>1.2. Stabilirea activităților profesionale, corespunzătoare capacității, competențelor persoanei cu handicap și situației locale este realizată împreună cu acesta și specialiștii;</p> <p>1.3. Căutarea unui loc de muncă/pregătirea pentru demararea propriei afaceri se realizează cu asiduitate, prin obținerea informațiilor și contactarea instituțiilor cu funcții în domeniu sau obținerea autorizațiilor necesare;</p> <p>1.4. Prezentarea facilităților pe care angajatorii le au potrivit legii, este realizată documentat și cu convingere;</p> <p>1.5. Recomandarea unui anumit loc de muncă este realizată în condițiile legii în raport cu pregătirea și posibilitățile fizice și psihice ale persoanei cu handicap și pe baza recomandărilor medicale.</p>
2. Pregătește persoana cu handicap pentru obținerea locului de muncă	<p>2.1. Identifică nevoia de sprijin în ceea ce privește redactarea curriculum-ului vitae și a scrisorii de intenție și acordă sprijinul corespunzător;</p> <p>2.2. Consiliază persoana cu handicap în ceea ce privește modul de prezentare la interviu/concurs.</p>
3. Asistă relația persoanei cu handicap cu angajatorul și colegii de muncă	<p>3.1. Asistă la încheierea contractului de muncă, cu atenție deosebită pentru respectarea drepturilor persoanei cu handicap și a legislației;</p> <p>3.2. Evaluarea, posibilității adaptării locului de muncă la nevoile persoanei cu handicap este realizată împreună cu aceasta, angajatorul și reprezentantul primăriei;</p> <p>3.3. Consilierea colegilor de muncă ai persoanei cu handicap în ceea ce privește importanța unei atitudini de sprijin și nediscriminatorii este realizată cu tact.</p>
4. Sprijină persoana cu handicap pentru menținerea locului de muncă	<p>4.1. Deplasarea persoanei cu handicap la/de la locul de muncă se realizează zilnic cu punctualitate conform programului angajatorului;</p> <p>4.2. Implicarea în rezolvarea problemelor ce apar la locul de muncă se realizează prompt având în vedere interesul persoanei cu handicap și respectarea legii;</p> <p>4.3. Sprijinirea propriei afaceri a persoanei cu handicap se realizează permanent, având în vedere asigurarea materiilor prime și desfacerea produselor realizate.</p>

Gama de variabile

Tipul și gradul de handicap;

Mediul de rezidență – urban/rural;

Nevoile de sprijin pentru:

- Căutarea locului de muncă;
- Obținerea locului de muncă sau demararea propriei afaceri pe piața liberă a forței de muncă;
- Deplasarea la locul de muncă;
- Amenajarea locului de muncă;
- Menținerea locului de muncă (inclusiv sprijin psihologic);

Modalități de angajare:

- Angajare cu normă întreagă;
- Angajare cu fracțiune de normă;
- Lucru pe cont propriu;
- Loc de muncă neremunerat (muncă voluntară, realizarea unor sarcini în folosul comunității, a unui grup religios, a unei instituții).

Locuri de muncă

- Angajare de către persoane fizice sau juridice care angajează personal salariat pe baza unui contract individual de muncă, pe piața liberă a muncii;
- Locuri de muncă protejate prevăzute de lege;
- Muncă la domiciliu;
- Unități protejate.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Tipuri de suport la locul de muncă;
- Legislative;
- Cunoașterea instituțiilor implicate pe piața muncii și a formelor de sprijin pentru persoanele cu handicap;
- Informații privind sursele de prezentare a locurilor de muncă;
- Cunoștințe referitoare la întocmirea unui CV (curriculum vitae) a unei scrisori de intenții;

Aptitudini:

- Capacități de comunicare și de convingere;
- Capacitatea de a găsi soluția adecvată pentru angajarea în muncă pe termen lung;
- Aptitudini fizice;
- Capacitatea de a analiza critic și de a evalua diferite oferte alternative;
- Vorbire clară, fluentă, precisă.

Însușiri psihice, atitudini

- Perseverență;
- Calm;
- Orientare spre viitor;

La evaluare se va urmări:

- Cunoașterea locurilor de munca vacante existente in comunitate si a instituțiilor care pot sprijinii integrarea profesionala;
- Cunoașterea facilităților legale asigurate angajatorului;
- Capacitatea de convingere în combaterea discriminării persoanei cu handicap.

UNITATEA 12

SUPRAVEGHEREA RESPECTARII DREPTURILOR PERSOANEI CU HANDICAP

Descriere

Unitatea prezintă competențele asistentului personal necesare pentru a sprijini protecția și promovarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei cu handicap în calitate de cetățean și a celor asigurate prin legislația privind protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanei cu handicap.

Elemente de competență	Criterii de realizare
1. Informează persoana cu handicap cu privire la drepturile și obligațiile sale legale	1.1 Informarea este cuprinzătoare, având în vedere toate categoriile de drepturi și obligații, precum și Codul drepturilor beneficiarilor 1.2. Informațiile cu privire la drepturile și obligațiile asigurate prin sistemul de protecție socială sunt permanent actualizate.
2. Asistă persoana cu handicap în relațiile cu autoritățile	2.1. Asistarea persoanei cu handicap se realizează cu perseverență până la asigurarea drepturilor prevăzute de lege; 2.2 Orice modificare survenită în starea fizică, psihică sau socială a persoanei cu handicap de natură să modifice acordarea drepturilor sau accesibilităților prevăzute de lege este sesizată prompt autorităților publice locale; 2.3. În orice situație de risc major pentru viața și integritatea persoanei sunt anunțate urgent organele competente.
3. Sprijină persoana cu handicap în protecția și exercitarea drepturilor sale	3.1 Însoțirea persoanei cu handicap pentru obținerea și exercitarea drepturilor sale este realizată în timp util; 3.2. Sprijinirea persoanei este realizată cu respectarea confidențialității informației;

Gama de variabile

Drepturile înscrise în Constituția României, documentele Uniunii Europene și ONU, Codul drepturilor beneficiarilor

Categoriile de drepturi:

- Drepturi civile și politice;
- Drepturi economice, sociale și culturale;
- Dreptul umanitar;
- Drepturi în curs de formare.

Diversitatea situațiilor care solicită sprijinul asistentului personal:

- Participarea la activitățile asociațiilor și fundațiilor;
- Exerțarea dreptului de vot;
- Participarea la activitatea sindicală;
- Exerțarea dreptului la libertatea cuvântului;
- Neacordarea la timp a drepturilor asigurate prin protecția specială;
- Situațiile de abuz și neglijență;
- Încălcarea și periclitarea dreptului la proprietate;
- Nerespectarea principiului: “ Resursa asigurată potrivit legii urmează persoana cu handicap”;
- Bariere existente în mediu, ș.a.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

- Drepturile Omului înscrise Declarația Universală a Drepturilor Omului, Constituția României, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, legislația privind protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanei cu handicap, Codul drepturilor beneficiarilor ;
- Obligațiile persoanelor cu handicap înscrise în legislație;
- Dimensiunea individuală a Drepturilor Omului;
- Universalitatea, indivizibilitatea și interdependența Drepturilor omului (interesul superior al persoanei cu handicap este asigurat, atunci când toate drepturile sale sunt respectate);
- Regulile standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap.

Atitudini, însușiri psihice, capacități:

- Responsabilitate, calm, perseverență;
- Redactarea unei cereri către autorități;

La evaluare se va urmări:

- Promptitudinea identificării încălcării drepturilor;
- Cunoașterea drepturilor libertăților fundamentale și a obligațiilor persoanei cu handicap;
- Perseverență în dobândirea și asigurarea exercitării drepturilor.